

I vulkanens skugga

Efter att Posoltega varit ett begrepp för mig sedan orkanen Mitch –98, kom jag äntligen dit i juli, tio år senare, och kunde med egna ögon få en bild av hur det såg ut. Posoltega är samhället som dränktes av en framrusande flod av lera när vulkanen La Casita brast på grund av allt regnvatten som samlats i vulkanens kon. Det beräknas att 2000 förolyckades, invånare som bodde utanför själva tätorten.

Amdes: en av få organisationer som höll ut

Mängder av hjälporganisationer drogs till Posoltega direkt efter olyckan, men det tog inte lång tid förrän uthålligheten sviktade och kvar blev endast en handfull biståndsorganisationer, en av dem var AMDES (*Asociación Multidisciplinaria para el Desarrollo*).

För ungefär tre år sedan började VFSN stödja ett nystartat bageri på initiativ av AMDES, som skulle ge sysselsättning åt ett tiotal kvinnor. Insatsen var några tusen dollar och organisationen har sedan dess har fått ytterligare stöd av VFSN.

AMDES kan liknas vid en konsultorganisation som försöker organisera fattiga i kooperativ eller intresseföreningar.

De har varken höga löner eller ett fräckt kontor, men i alla fall tillräckligt för att de skall kunna engagera sig helhjärtat i de människor som är så mycket fattigare.

På initiativ av AMDES har VFSN också stöttat ett projekt i byn Los Mangles med 6000 dollar. Det tar 1,5 timme att komma dit från Posoltegas centrum, trots att det inte är längre bort än cirka 20 kilometer. Vägen består av pulveraktig grå vulkanaska, precis som landskapet och bitvis färdas man flera meter under marknivån i något som skulle kunna liknas vid skyttegravar. Det är mest traktorer och oxkärror som tar sig fram längs vägen till Los Mangles. Medan jag håller fast mig i bilsätet, förundras jag över att det kan bli utvecklade landsbygd så snabbt, fast att det inte är längre än ungefär 20 till 30 kilometer till Chinandega och Leon, två betydande nicaraguanska städer.

Projektdeltagare i Los Mangles visar stolt sina odlingar.

Los Mangles som ligger utspritt i skuggan av omgivande vulkaner, är fuktigt och hett, så bästa strategin är att inte stressa och att inte ha på sig mer kläder än vad anständigheten kräver.

Produktionscykeln är upptrimmad i den extremt bördiga vulkanjorden och de enda begränsningarna är tillgången på vatten och utsäde.

Risken för nya vulkanutbrott går inte att ta miste på, för på var och vartannat ställe har myndigheterna satt upp varningsskyltar och pilar som anger flyktvägar och uppsamlingsställen. Om de boende verkligen skall skyddas, undrar jag varför inte samma myndigheter har monterat upp en telefonantenn, eftersom nästan alla har möjlighet att skaffa en mobil.

Projektet stärker sammanhållningen

När jag tillsammans med Erich Chavarría, VFSN:s lokalanställda, kommer fram till Los Mangles och åter kan sätta fötterna på stadig mark, sitter ett 15-tal kvinnor under ett stort träd och väntar på oss. Vi placeras i de finaste stolarna på kortsidan och iakttar hur den ena efter den andra släntrar in och till slut har det kommit 24 kvinnor och en man, bara fem personer i projektet uteblir.

De berättar med entusiasm hur mycket de odlar och att sammanhållningen stärkts. Tack vare att de blivit bättre organiserade, lyckades de utverka att de lokala myndigheterna installerade dricksvatten för alla, men när vi är där fungerar det inte, på grund av att transformatorn skar ihop för några veckor sedan. För att få tillbaka vattnet och slippa att byn dränks i nattmörker redan vid sju, har samma bykommitté inlett en ny kamp, den mot elbolaget.

Projektet går ut på att förse deltagarna med fröer, främst bönor, gurka, squash och att utbilda dem i biologiskt nedbrytbara bekämpningsmedel, jordförbättring med mera.

De har också lärt sig om konfliktlösning, jämställdhet, organisering och marknadsföring. AMDES står för utbildningarna, organisatoriskt stöd till bykommittén och uppföljning under ett år för att stötta dem när det dyker upp problem.

Förbättring genom egna initiativ

Projektdeltagarna tar oss runt i byn och visar upp prunkande jordbrukstäppor där allehanda köksväxter ligger som uppsvällda bomber på marken, ur stånd att göra annat än att vältra sig i den näringsrika jorden och girigt slicka i sig strålen från den hand som räcker vattenkannan. När vi sett den femte planteringen och jag inser att de vill att vi skall besöka minst tjugo till, skyller jag på mörkrets snara inbrott för att få avrunda besöket.

—”Kan inte ytterligare 10 familjer få komma med i projektet?” frågar en av ledarna i bykommittén. Jag kontrar med att säga att det inte är i min hand att bestämma, utan,

—”prata ni i stället med Erich om detta. Dessutom har ni ju visat på ett föredömligt sätt att ni nu löser mycket större problem helt utan hjälp utifrån.”

När vi åker tillbaka på en väg som plötsligt känns mycket kortare, tänker jag att det är en tidsfråga innan de här människorna har fått tillbaka både elektriciteten och vattnet.

Mats Carlsson

Om du vill stödja
VFSN:s verksamhet kan du
sätta in ditt bidrag på följande
konton:
Bidrag till
Småprojekten
och
Folkrörelsefonden
PG 411 99 28-2
och
Stödfonden
PG 87 06 91-3